

ES PI GROS

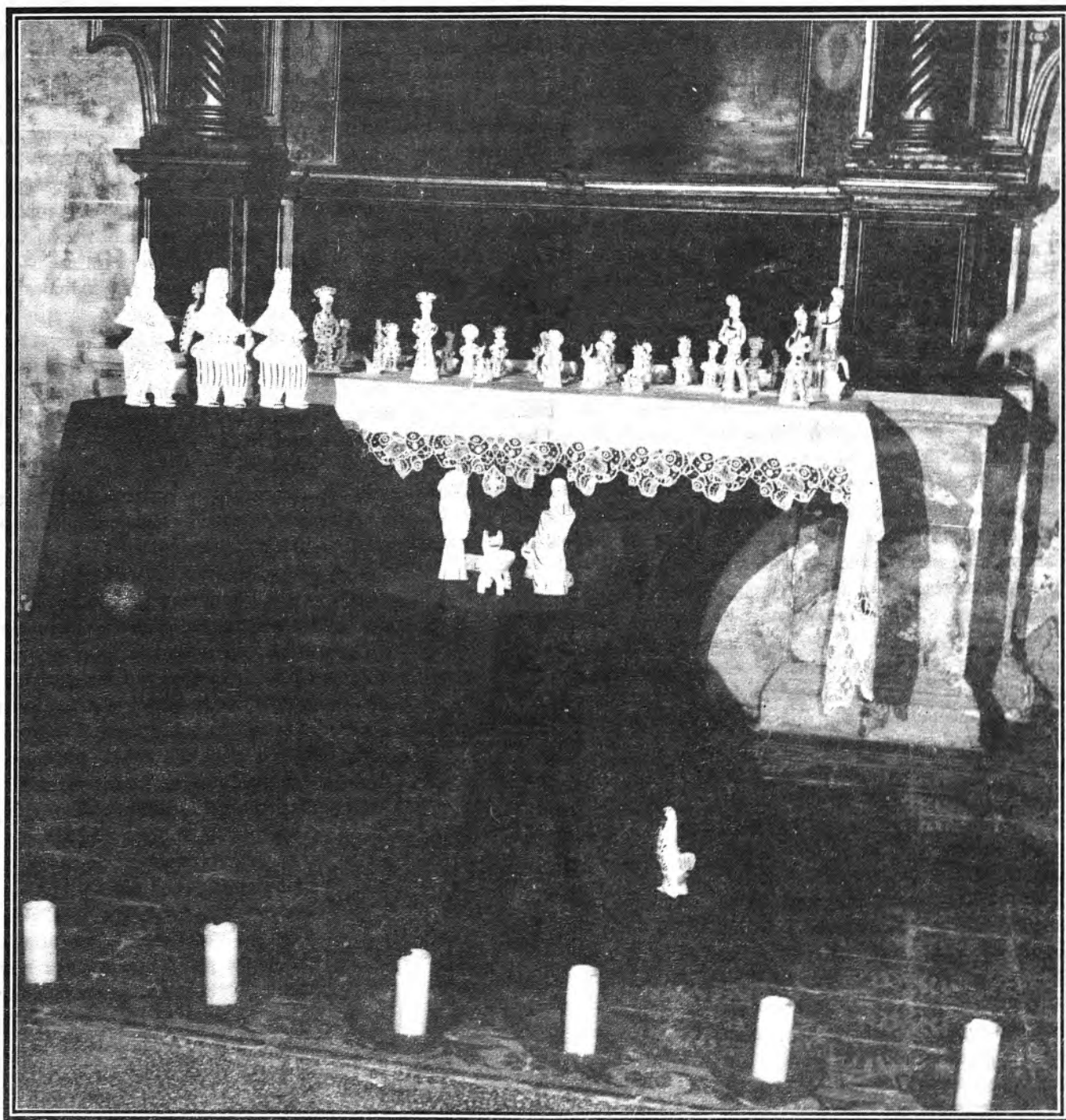
Lloret de Vistalegre

BUTLLETÍ INFORMATIU N° 84

GENER 1992

PREMSA
CORONA

El PSM valora molt positivament la campanya per l'autodeterminació

La Comissió Executiva del PSM-Nacionalistes de Mallorca ha valorat molt positivament la campanya realitzada el darrer trimestre de l'any que acabam de deixar a favor del reconeixement del dret a l'autodeterminació.

El Consell de Direcció Política del PSM aprovà dia 14 de setembre un manifest a favor de l'autodeterminació i la moció que s'havia de presentar a les institucions.

Maldament la reivindicació de l'autodeterminació sempre ha estat present en el corpus ideològic del partit des de la seva acta fundacional (en febrer de 1976 com a PSI) i que repetidament se n'ha fet bandera del seu reconeixement (recentment: proposició no de llei al Parlament en desembre de 1989 o fórmula d'acatament dels diputats en juny de 1991), ha estat ara, quan bufen vents de llibertat pels pobles arreu d'Europa, que hem cregut oportú intensificar la demanda de majors cotes de sobirania pel nostre poble.

El bessó central de la campanya ha estat, fora dubte, les mocions presentades als ajuntaments. Els resultats han superat de bon tros les nostres expectatives. De moment ja són 10 els ajuntaments que han proclamat solemnement que Mallorca fa part, juntament amb les altres illes i les altres terres de parla catalana, d'una comunitat nacional diferenciada que té dret a la seva autodeterminació. Llubí, Puigpunyent, Pollença, Santa Maria, Llorito, Maria de la Salut, Bunyola, Sant Llorenç, Sineu i Vilafranca són els pobles que han aprovat, ara per ara, la moció. És altament significatiu que no hagin estat sols els regidors del PSM els que han duit la proposta a plenari i l'han votada

favorablement, sinó que la majoria de candidatures independents han demostrat una perfecta sintonia amb els posicionaments del nacionalisme progressista, i, fins i tot, diversos regidors del PP-UM, PSOE, CDS o UIM han fet costat a les nostres idees o, simplement, s'han abtès desobeïnt les directrius de les seves executives de Ciutat que els exhortaven a votar-hi en contra i a presentar mocions alternatives. Alguns sectors dels partits centralistes es comencen a rebel·lar contra la submissió i el sucursalisme que els seus dirigents tenen cap a Madrid.

Altres elements de la campanya han estat 10.000 tríptics explicatius distribuïts per tota l'illa, més d'una vintena de conferències i debats organitzats per les agrupacions locals del partit, cartells convocant als diversos actes de la Diada d'enguany, un monogràfic en el N° 68 de "Mallorca Socialista", diferents arti-

cles d'opinió apareguts a la premsa local... Així mateix la Diada del 31 de desembre s'ha convocat enguany amb l'slògan "Per l'autodeterminació" i ha consistit en una jornada de festa i reivindicació celebrada a Llubí dia 28, en homenatge al primer poble que aprovà la moció. El PSM també ha participat en una manifestació pels carrers de Ciutat el mateix dia 31.

En una paraula, pensam que l'objectiu principal que ens proposàrem -que la gent es familiaritzàs amb la idea de l'autodeterminació- s'ha complert. Si es fa recompte de la quantitat d'espai que la premsa escrita local ha dedicat al tema aquests darrers mesos (articles d'opinió, editorials, cartes al director, notícies...) o el temps dels informatius locals de ràdio i televisió, és obvi que se n'ha parlat i molt, a favor i en contra. La campanya, al marge de la pura reivindicació, tenia també aquesta funció pedagògica (per això les conferències o els tríptics).

Els bons resultats aconseguits el 26 de maig passat, el notable increment de militància experimentat pel partit en els darrers mesos i la progressiva sensibilització que la nostra societat va adquirint en la necessitat d'un projecte de país per aquesta terra, ens fan esser profundament optimistes de cara a la força que pot assolir el mallorquinisme polític a mig termini. El PSM, des de la carta de presentació de la feina feta i de la constància demostrada en aquest camí, vol ser l'expressió política d'aquest sentiment de mallorquinitat que poc a poc s'escampa per tota la nostra geografia i va prenent cos en la nostra societat en demanda de més autogovern pel nostre poble.

OFICINA DE PREMSA

2 de gener de 1992

ES PI GROS

Lloret de Vistalegre

Butlletí informatiu N° 84

Gener 1992

Lloret de Vistalegre

Dipòsit Legal: PM 623/79

ADREÇA:

Costa des Pou, N° 13

Lloret de Vistalegre

IMPRESSIÓ

"Apóstol y civilizador"

Convent, s/n

Petra

Editorial**BESTIARI**

Madò Maria Simona,
Mestre Jaume Parragó,
paren lloves de dragó
i els enganxen per sa coa.

Na Tonina Molinera
i En Bernat Corredor
encalçaven un dragó
per damunt una figuera.

Els articles publicats en
aquesta revista expressen úni-
cament l'opinió dels seus autors.

Allò de *Molta d'Església i pocs perdons* ho podríem aplicar ben bé al nostre poble. Tots sabeu que tant si venim de Montuïri o Sineu, com si ho feim de Pina, la primera imatge que ofereix el casc urbà de Lloret és la d'un poble gran -sempre hem estat un gran poble petit-. La cosa es complica si l'arribada és a entrada de fosc, si un és estern i no coneix bé el terreny no sap massa bé on es troba. Tota la bella vista panoràmica de l'església, la Casa de la Vila i l'edifici del Convent resta sense enllumenar. Solsament l'interior de les voltes del campanar i la porta de l'església tenen llum pròpia. Figuraiu-vos com canviaria la cosa si, igual que ocorre als monuments que hi ha per Ciutat o als edificis notables d'alguns pobles, uns focus destacassin la silueta del campanar, convent i ajuntament.

Milloraríem de manera notable la imatge. I és aquesta la proposta que des d'aquestes retxes volem fer per tal que s'estudiï. Doblers n'hi ha pel que es vol i si es considera que és una millora per a la imatge del poble sempre es trobarà el finançament necessari.

Per altra banda, a la vista de l'excel·lent resultat de l'empedrat de devora la creu, a les escalonades de la Costa des Pou, una altra iniciativa municipal que tal vegada es podria dur a terme al llarg d'aquesta legislatura seria l'empedrat de la plaça de l'Església. Sempre hi haurà l'excusa dels aparcaments, però tots coincidirem que el greu problema dels aparcaments no es resol deixant aparcar a uns dels indrets singularment bells del nostre casc urbà, i a on no hi caben més de quatre cotxes. Recuperaríem així un espai públic per als peatons i embelliríem l'entorn de l'Església i l'ajuntament. ■

Associació de la Tercera Edat

Memòria de les activitats realitzades durant l'any 1991

GENER

Dia 11. Assistírem al Saló Rialto a la comèdia de Xesc Forteza *"Una de lladres i serenos"*. 72 persones.

Dia 20. Participació amb una carrossa a les Beneïdes de Sant Antoni.

Dia 27. Excursió a Fàbriques RUYCAL S.A., Mercat de Santa Maria i visita als tres santuaris del Puig de Randa.

FEBRER

Dia 2. Participació amb una carrossa a Sa Rua 91 de Lloret.

Dia 10. Dinar de matances al restaurant "Es Pou". 240 participants, entre ells el President del C.I.M., Sr. Verger, el nostre Batle i membres de la Federació.

Dia 12. Darrer dia de Carnaval en el local. Disfresses, ball i refresc.

MARÇ

Dia 9. Al Casino Paladium, 70 persones.

Dia 21. Diada Nacional de les Persones Majors. Conferència de D. Andreu Pons i Fullana, *"Fruits de Mallorca al Nou Món"*. Seguidament refresc. Assistència: 35 persones.

ABRIL

Dia 11. En commemoració del 5è Centenari del Descobriment d'Amèrica, conferència de l'historiador D. Bartomeu Font i Obrador, *"Mallorca i el descobriment d'Amèrica"*. Assistència: 42 persones.

MAIG

Dia 3. Excursió a Eivissa. 44 persones.

Dia 7. Conferència d'Aina Moll i Marquès, *"La presència de la llengua*

catalana a Hispano-Amèrica". 52 persones.

Dia 8. Excursió cultural a Palma monumental i antiga, visitant el Consulat de Mar, el Palau de l'Almudaina, la Catedral, el Parlament Balear i el Consell Insular de Mallorca, essent rebuts pels respectius presidents. L'horabaixa, assistírem a la trobada i assemblea general de totes les associacions de Mallorca al Palau d'Esports de Sa Pobla. 30 persones.

Dia 12. Fira de Lloret. En el local, *Exposició de retrats de nuvis antics*.

Dia 25. Assistència a l'Ofrena Floral a Nostra Senyora de Lluc i benedicció, al Santuari de Lluc, de la imatge que havia de visitar les associacions de la comarca d'Inca. 62 persones.

JUNY

Dia 11. Conferència explicativa del Conveni entre la Fundació Kovacs i les associacions de la Tercera Edat, pel Doctor Gestoso. 29 persones.

Dia 12. Conferència en comeme-

moració del 5è Centenari. *"Presència dels Missioners mallorquins al Perú"*, per Francesc Ramis i Oliver. 48 persones.

JULIOL

Dia 7. Excursió a la Porciúncula. Visita al museu i a Aquacity. 59 persones.

AGOST

Dia 11. Organització del XXIV Homenatge a la Vellesa, dins les Festes de Sant Domingo.

SETEMBRE

Dia 8. ASSEMBLEA GENERAL i gran gelatada en el local de l'Associació.

Dia 13. Assistència al sopar-espectacle *"Es Fogueró Palace"* d'Alcúdia. 50 persones.

Dia 29. Rebuda de la Mare de Déu de Lluc de mans dels nostres companys de la Tercera Edat d'Inca,

per acollir-la fins dia 19. Refresc per a tothom.

OCTUBRE

Dia 2. Conferència de D. Sebastià Serra i Busquets, *"Els emigrants mallorquins a Amèrica"*. 72 persones.

Dia 5. Conferència de D. Antoni Riera i Florit, tècnic d'hostaleria, *"Gastronomia mallorquino-americana i americano-mallorquina"*. 48 persones.

Dia 8. Conferència de D. Francesc Homar i Llinàs, *"L'activitat física per a la Tercera Edat"*. 52 persones.

Dia 10. Conferència del P. Bartomeu Pericàs, MM.SS.CC., *"Lluc. La seva història i la incidència dins el poble de Mallorca"*. 63 persones.

Dia 12. Trasllat de la Mare de Déu a la Parròquia i celebració de

Missa solemne.

Dia 13. En el local, rés solemne del Sant Rosari i Ofrena de flors dels socis a la Mare de Déu. Refresc.

Dia 19. Comiat de la Mare de Déu i acompanyament de la imatge a la Tercera Edat de Lloseta. 80 persones.

Dia 20. DINAR DE GERMANOR per celebrar el Setè aniversari de l'Associació. Hi assistiren el President del Parlament Balear, Sr. Soler; un representant del President del Govern de la Comunitat Autònoma; el President del C.I.M., Sr. Verger; el Batle de Lloret i membres de la Federació, juntament amb 320 socis i simpatitzants.

NOVEMBRE

Dia 3. Gran bunyolada en el local de l'Associació.

Dia 5. Començament d'un curs de

gimnàstica.

Dia 17. Excursió a Manacor, Auto-safari, Porto Cristo i Coves del Drac. 64 persones.

DESEMBRE

Dia 23. Assistència, a la Seu, de la celebració de Nadal amb el Sr. Bisbe de Mallorca. 34 persones.

Dia 24. Muntatge d'un monumental betlem.

Dia 29. Gran xocolatada, amb coca i torrons, celebrant Nadal en el local, amb tots els socis per donar-nos els *Molts d'Anys*.

• • •

Més coses i més ben fetes, tal vegada podríem haver fet. Hem fet el que hem pogut i sabut.

Antoni Niell i Florit

BREUS

COMIAT DE LA SECRETÀRIA

Com informàvem al darrer número d'*Es Pi Gros*, la fins ara secretària del nostre Ajuntament, Na Matilde Rosselló Mena, ha aprovat unes oposicions per a un ajuntament de superior categoria, raó per la qual deixa la plaça que ocupava a Lloret.

Amb aquest motiu, dia 4 de gener, oferí un refrigeri de comiat a les persones que s'han relacionat més directament amb ella (regidors i ex-regidors, funcionaris, jutge de pau...). El batle, en nom de l'Ajuntament, li féu entrega d'un petit obsequi de record. Des d'aquí li desitjam molts èxits en el seu nou lloc de feina.

PREMSA FORANA

Dia 12 de desembre, se celebrà a Sant Joan l'assemblea general ordinària corresponent a 1991 de l'Associació de Premsa Forana i a la

qual assistiren vint-i-sis de les quaranta-set publicacions associades, entre les quals s'hi trobava *Es Pi Gros*.

Cal destacar dues de les resolucions preses: la primera, la de prorrogar per quatre mesos més l'actual junta directiva perquè pugui acabar les obres de la nova seu social; i la segona, l'adhesió a la Plataforma Cívica per l'Autogovern, per 14 vots a favor, 12 abstencions i cap vot en contra.

També es va aprovar, amb algunes esmenes (una d'elles d'*Es Pi Gros*), el Reglament que ha de regir el funcionament del Patronat del Casal de l'Associació.

Aquest Casal, propietat i futura seu de l'Associació, està situat al carrer Princesa, número 24, de Sant Joan i suposa una passa de gegant dins la història de la mateixa, ja que amb la seva inauguració el proper mes d'abril s'obrirà una nova etapa en la vida de l'Associació.

125è aniversari de l'arribada de les Monges Franciscanes

Dia 25 de novembre, festivitat de Santa Catalina, el poble de Lloret celebrà un senzill, però a la vegada sincer i emotiu, acte en commemoració del 125è aniversari de la vinguda de les monges franciscanes al nostre poble.

A la missa del vespre, els lloretans volgueren donar testimoni del seu reconeixement al treball, als esforços, a les il·lusions... que les monges franciscanes, des del ja llunyà 25 de novembre de 1866 i d'una manera tan desinteressada, han fet per a tota la comunitat. A l'acte hi eren presents també dues representants del Consell de l'Ordre, Sor Juliana García i Sor Antònia Barrilero; i moltes de les monges que, al llarg dels darrers anys, han estat al convent llorità.

Després de la cerimònia religiosa, el Batle de Lloret, Arnau Mateu, dirigí unes paraules als assistents i el Tinent de Batle, Joan Jaume, en nom de la Corporació i de tots els lloretans, féu un petit obsequi a la Comunitat.

Desitjam des d'aquí una llarga estada entre nosaltres a les monges i que poguem celebrar molts altres aniversaris. Vos oferim a continuació el text del Sermó pronunciat per Mossèn Santiago Cortès i el parlament del Batle, Arnau Mateu.

SERMÓ DEL DIA DE SANTA CATERINA DE 1991 AMB MOTIU DEL 125 ANIVERSARI DE LA VINGUDA DE LES MONGES FRANCISCANES A LLORET

Benvolguts germans en el sacerdoci. Estimada Congregació de Filles de la Misericòrdia.

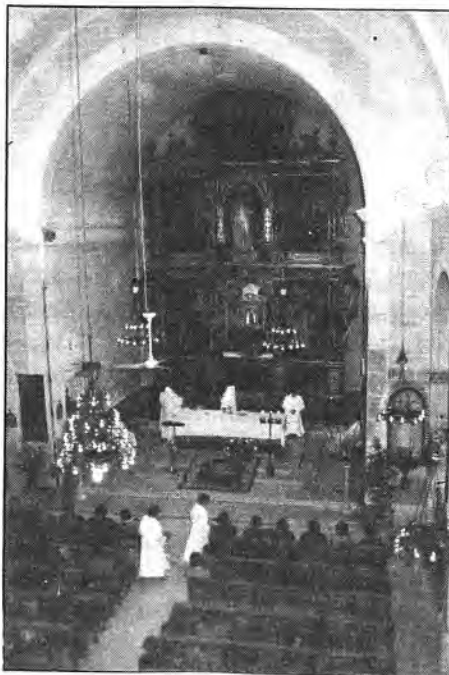
Il·lustríssim Senyor Batle i demés components del consistori d'aquest noble poble.

Germanes i germans tots.

Mai, dins la nostra humil limitació humana, sabrem prou bé reconèixer el que fa una mare per als seus fills, des del primer moment de la concepció fins que al cor, que tant ha estimat, ja no li queden forces per aguantar la pròpia vida i les darreres les vesa encara pels fills estimats. Les primeres passes i paraules les deu el fill a la mare. I gairebé no sabem parlar quan ens fa dir la paraula gràcies.

Ha estat el Senyor Batle, el nostre Batle, atent sempre a l'esdevenir del nostre poble, qui ha volgut que avui ens reuníssim aquí per donar gràcies, per ésser agraïts, agraïts a Déu que en la seva infinita bondat "s'ha recordat de la petitesa del seu poble". Fa 125 anys al poble de Lloret arribaven unes dones del poble veïnat de Pina. No venien per establir aquí el seu negoci, no fugien de situacions adverses, no cercaven ni la glòria humana, ni el

profit material del seu treball, cercaven merament i senzillament "la pràctica d'aquella virtut filla legítima de la Caritat, que inclina poderosament el cor cap als més necessitats, per remeiar, o al menys fer més suportable i meritòria la seva mancança". I així, al costat, no sols material, sinó també espiritual, de la parròquia han anat treballant durant cent vint-i-cinc anys en bé del nostre poble. No són les mateixes persones les que vingueren i les que avui estan a l'aixopluc de les velles parets del convent, però sí són les mateixes monges amb el mateix esperit que dimanat del poverello d'Asís infongué a la societat mallorquina el sacerdot Marià Ribas de Pina. Cent vint-i-cinc anys són mals de resumir perquè suposen esforços, il·lusions, sentiments... Quantes carretades d'esperances! Hores i més hores al costat del qui diu adéu a aquest món i cerca ja albirar el llinard del Cel nou i de la Terra nova, quantes estones passades al capçal del llit amb la paraula encoratjadora a la boca o, si més no, amb el rosari entre els dits repetint una i una altra vegada *Pare nostre...* i també *Santa Maria pregau per nosaltres pecadors...* Hores i hores ensenyant als més petits les primeres lletres mesclades amb les oracions per descobrir que Déu és el nostre Pare i que amb Maria tenim una Mare amorosida. O seran les al·lotes que aprendran a fer costura o a brodar el llençol o les estovalles que alegraran la seva futura i senzilla llar. Quant de favor ha vessat Déu damunt el nostre poble! I per tot això avui hem de dir amb el cor i la boca "Gràcies Senyor". Però germans no podem dir simplement gràcies. Hem de ser agraïts, però també hem de presentar la nostra petició a Déu i li hem de

demanar que s'enrecordi sempre del seu poble, que mai per mai ens manqui una comunitat al servei de la nostra gent, del més necessitat del nostre poble.

Però pensem que si fa cent vint-i-cinc anys vingué una comunitat de monges a Lloret i que si aquesta comunitat s'ha mantingut al llarg de tots aquests anys, ha estat perquè unes al.lotes han sentit la cridada de Déu i amb generositat han respost a aquesta cridada, amb la mateixa confiança de Maria han sabut dir "*som l'esclava del Senyor*", esclava per, amb tota llibertat, poder-se dedicar a Déu i als germans. La meva pregària avui, que també voldria fos la vostra, és demanar a Déu que siguin molts els joves i les al.lotes que amb generositat escoltin la cridada de Déu i donin un sí rotund i decidit al servei de Déu i de la seva creació. Però si a pesar de la nostra fervent oració semblàs que els aires entorbidors d'aquest món impedissen la resposta generosa de molts joves, estimades Filles de la Misericòrdia, benivolguts germans preveres, estimats germans, no desesperem, tinguem confiança amb Déu que sap escriure dret amb retxes tortes i que, per sort, els seus camins no són els nostres.

Germanes, Filles de la Misericòrdia, avui vos deman que renoveu la vostra ferma voluntat de dedicar-vos al servei de Déu i dels germans sobretot en els pobles petits tal com era la voluntat del vostre fundador. Reafirmau la il.lusió i l'empenta per a "*pujar a la muntanya santa de la perfecció cristiana mitjançant la pràctica de totes les virtuts, perquè obrant la pròpia santificació i unides íntimament amb aquell Déu que per naturalesa és bondat i que les seves obres estan plenes de misericòrdia, practicaeu amb promptitud, alegria i profit les obres de misericòrdia a les que estau destinades*". No sigueu rémores d'un passat inútil, caminau amb esperança, llibertat i independència cap al futur pensant que Déu és l'autor del temps. No us ajunteu amb aquells hipòcrites que cerquen poder per aprofitar-se del

poble anteposant els propis interessos als de la col.lectivitat. I teniu sempre ben present aquelles paraules del poeta foraster:

*"Caminante no hay camino
se hace camino al andar.*

...

*Lo nuestro es pasar,
pasar haciendo camino,
caminos sobre la mar"*

Germans, donem gràcies a Déu, estimem les nostres monges, ajudem-les perquè la seva tasca entre nosaltres sigui lleugera i profitosa, i demanem a Déu que siguin molts els joves i les al.lotes disposats a agafar responsabilitat del servei a Déu i als germans.

Donem gràcies a Déu.

Senyor Batle, moltes gràcies per haver impulsat aquest acte.

Monges Franciscanes, moltes gràcies per aquests cent vint-i-cinc anys en el nostre poble.

I ara tots junts cantem nostra fe, aquella fe que ha de ser sempre el motor de la nostra vida.

Santiago Cortès i Forteza

Rector de la Parròquia de la Mare de Déu de Loreto de Lloret de Vistalegre

PARLAMENT DEL SR. BATLE

Avui és un dia de festa gran pel nostre poble: commemoram el 125è aniversari de l'estada entre nosaltres de

les sempre estimades i enyorades Religioses Franciscanes. Com a representant del sentir generalitzat de tots els lloretans em toca l'honor d'expressar la immensa gratitud de fer el reconeixement públic a les Monges Franciscanes i agrair-lis la seva honesta i desinteressada estima que sempre han demostrat cap a cada un dels veïns de Lloret. No importa detallar cada una de les tasques de serveis que les Religioses porten a terme, però el que sí hem de remarcar és que Lloret no seria el mateix sense elles. I és ben veritat, perquè les Mongen conformen i omplen cada un dels espais i buits que en la vida, tant individual com social, sempre queden deseparats: Qui de nosaltres, amigues i amics, no ha demanat l'ajuda en qualche moment a les Monges? Qui no s'ha sentit reconfortat amb una visita, amb una paraula de conhort, amb l'ofertament d'una mà plena d'amor?

Sempre he tengut un immens respecte i en una alta consideració aquelles persones que es desfan per servir el proïsme, que s'obliden d'un mateix per abocar-se a la persona que es té davant; crec que no tothom és capaç de fer-ho, encara que tenguim molta voluntat: és necessària una fortaleza d'ànima que només és a l'abast d'unes persones elegides, d'unes persones que, mitjançant el sacrifici diari i continu, han triat el camí més difícil que es pot escollir al

llarg de la vida: seguir les petjades d'Aquell que va morir perquè els altres poguessin salvar-se. No hi ha sacrifici més gran, ni amor més immens. Les Monges Franciscanes, per això, irradien bondat i tothom se sent reconfortat quan hi ha la seva presència.

Fent un poc d'història vos recordaré que fou el Rd. Guillem Oliver, natural de Felanitx, que fins llavors havia estat capellà de les monges de Santa Magdalena de Palma, qui fundà el Convent de les Monges Franciscanes. L'inspirador i principal col·laborador d'aquella fundació va esser el Rd. Josep M. Jordà, fill il·lustre del nostre poble, teatí exclaustrat, natural i resident a Lloret quan, a la seva història manuscrita, ens remarca la desolació dels veïns ja que no tenien cap classe de serveis per atendre els malalts. El Vicari General recollí la suggerència i fixà la seva mirada en la novella Congregació de Filles de la Misericòrida Terciàries Franciscanes, fundada en el poble veïnata de Pina pel Rd. Gabriel Ribas, l'any 1856. Procurà totes les llicències necessàries, preparà per a elles un convent damunt la sagristia de l'església, tot a costes i despeses seves i del Rd. Josep Jordà, i l'Honor Joan Fiol de Paixari els cedí un corral que procedia de l'antic convent de Dominics. Estant ja tot a punt, es realitzà la inauguració del nou convent el 25 de novembre de 1866. Per donar més solemnitat a l'acte, aquell dia anà a Lloret el fundador de les Monges Franciscanes i, davant tot el poble, abans de la missa major, donà l'hàbit de la congregació a tres joves postulants: Bàrbara Gelabert Balaguer (natural de Lloret), Antònia Dols Pizà (natural de Santa Maria) i Maria Ramis Oliver (natural de Costitx). Aquella era la vestició vint-i-dues que es feia dins la novella Congregació fundada feia deu anys, i amb aquestes tres novícies el número dels seus membres arribava als cent quatre.

Posteriorment el Convent s'engrandí i perfeccionà, construint-se sales espaioses per a costures en la planta baixa, i, en el pis, una capella i

altres dependències necessàries per a les monges. Tan prompte instal·lades, començaren el seu ministeri d'atendre els malalts, d'ensenyar les nines, cuidar l'església i de fer bé a tothom; ministeri que encara ara continua.

Amigues i amics: la història no es fa per sí sola, la història l'anam fent tots els qui d'una manera o altra incidim en la vida individual o col·lectiva d'un grup de persones; voldríem, amb tota sinceritat, que les Religioses Franciscanes poguessin segellar la història del nostre poble molts d'anys més, que ens ajudassin a compondre-la dia rera dia, ja que és la voluntat de tot Lloret que així sigui. Si més no, aquest reconeixement, aquest acte, que serveixi de testimoniatge per comprovar-ho. Moltes gràcies. ■

Curset de TALL I CONFECCIÓ

INICI DEL CURS: DIJOUS
5 DE MARÇ
DE LES 17 A LES 19 HORES

Monitora:
MATI AMENGUAL

Informació i matrícula:
BAIXOS DE L'AJUNTAMENT,
DE 17 A 22 HORES

Germandat de Donants de Sang

Dia 29 de desembre es dugué a terme, a Can Picafort, la inauguració de la "Plaça dels Donants de Sang", ubicada a la cruïlla de l'Avinguda Son Bauló amb el Passeig Mallorca. Hi eren presents, entre d'altres autoritats autonòmiques i locals, el President del Consell Insular de Mallorca, Sr. Verger; el Director General de Sanitat i el Batle i Consistori de Santa Margalida; així com també la Junta Rectora de la Germandat (a la foto).

Al centre de la plaça s'hi instal·là un monolit de pedra amb el nom en mostra de gratitud cap als donants anònims que, al llarg de tot el món, tenen aquest gest tan humà i generós de donar un poc de la seva vida per als altres. La Junta Rectora anomenarà l'Ajuntament de Santa Margalida "Municipi Exemplar" ja que ha estat el primer de Mallorca que ha tengut una iniciativa d'aquest tipus. ■

Noticiari

125è ANIVERSARI

Dia 25 de novembre se celebrà un acte per commemorar el 125è aniversari de la fundació del Convent de les Religioses Franciscanes al nostre poble. D'aquest acte trobareu més informació a les pàgines 6, 7 i 8. A la fotografia de la dreta, les quatre monges que en l'actualitat habiten el convent.

FOTÒGRAFS DE MALLORCA

Al voltant de dues-centes persones participaren a la festa anual de l'Associació de Fotografia de Balears d'AFEDECO, que enguany se celebrà a Lloret el passat 15 de desembre.

Aquesta associació, nascuda fa dos anys, està presidida per Josep Bestard i compta a l'actualitat amb uns setanta socis.

Els assistents es concentraren a la Plaça Jaume I i seguidament de la Missa, assistiren a una recepció que tengué lloc a l'Ajuntament. Després es féu un dinar de companyonia on s'entregaren unes plaques commemoratives als dos fotògrafs més veterans de l'illa, senyors Tormo i Rosselló, als quals es reconegué la tasca duita a terme en el món de la fotografia.

Després d'una interessant reunió, es va decidir que la propera reunió, el proper any, es durà a terme a Bunyola.

També tengueren un dinar de companyonia al nostre poble els treballadors de la companyia aèria *Iberia*, els quals, com a record, feren donació d'una maqueta d'un avió a la Mare de Déu de Loreto.

FESTA NADALENCA

Dia 29 de desembre, en el local de la Tercera Edat, aquesta associació celebrà una Festa nadalenca amb una gran xocolatada amb coca i torrons per

a tots els socis.

FESTES

Per a l'any 1992 les festes oficials seran les següents:

- 1 de gener (Cap d'Any)
- 6 de gener (Els Reis)
- 16 d'abril (Dijous Sant)
- 17 d'abril (Divendres Sant)
- 1 de maig (Festa del Treball)
- 25 de juliol (Sant Jaume)
- 15 d'agost (Mare de Déu d'agost)
- 12 d'octubre (Festa Nacional d'Espanya)
- 7 de desembre (Dia de la Constitució)
- 8 de desembre (La Immaculada)
- 25 de desembre (Nadal)
- 26 de desembre (Segona Festa de Nadal)

FESTES LOCALS

A la sessió plenària celebrada dia 10 de gener, l'Ajuntament aprovà que les dues festes locals per a 1992 serien dia 8 d'agost i 10 de desembre.

XARXA INFORMÀTICA

A la mateixa sessió, l'Ajuntament acordà integrar-se en el *Consorci d'Informàtica Local* de Mallorca promogut pel Consell Insular.

BALLADA POPULAR

Dia 25 de gener, se celebrà al Centre Parroquial una ballada popular amb l'orquestra *Tarannà bing-bang* amb balls per a tots els gusts.

ARXIU MUNICIPAL

Després de la feina duita a terme per Mn. Santiago Cortès i Felip Munar per posar ordre a l'arxiu municipal, el Consell Insular de Mallorca ha enviat una persona, Na Margalida Morales Simó, que, des de mitjan gener, està treballant en l'ordenació i catalogació definitiva del fons existent.

FESTA DE SANT ANTONI

Com cada any, els Quintos 92 convidaren tot el poble al fogueró i la torrada que organitzaren a la plaça Jaume I. Enguany, a més de amb la participació del grup de ball *Font Figuera*, es comptà amb la participació de balladors i balladores del grup *Aires des Pla* de Sant Joan.

S'ESTANC
tabacs, revistes
i papers

El PSOE amb la Premsa Forana

Francesc Obrador criticà l'actuació del Govern Balear en el tema de la crisi lletera

Dia 22 de desembre, com ja és tradicional, el PSOE convocà els representants de les diferents publicacions mallorquines a un dinar-conferència de premsa que tingué lloc al Bar Xivarri de Maria de la Salut.

Ja a les darreries, i després d'un breu parlament del batle de Maria, Francesc Obrador (candidat socialista a la presidència de la nostra Comunitat Autònoma a les darreres eleccions) prengué la paraula per donar els molts d'anys a tots els presents i fer una valoració de la tasca duita a terme aquests primers mesos del nou Govern Balear.

Francesc Obrador centrà les seves crítiques al govern de Gabriel Cañellas, especialment en tres punts: els pressuposts per al 1992, l'augment dels impostos i el centralisme "regional".

Quant al primer punt digué que el PSOE ha presentat 565 esmenes als pressuposts, algunes d'elles tendents a fer-los més transparents ja que, segons ell, el PP-UM ha fet uns pressuposts totalment opacs, ja que volen governar

sense cap tipus de control. Els pressuposts estan inflats i, remarcà, els de l'any passat no foren executats.

També parlà dels dos nous impostos creats pel PP-UM: el de sanejament i l'ecològic, als quals s'hi oposen els socialistes. Digué que Gabriel Cañellas practica una política dura d'augment d'impostos amb uns objectius gens clars (el Govern augmenta així un 100% la seva capacitat recaptatòria).

Quan al centralisme, segons Obrador, aquest no ve de Madrid, sinó del Govern Balear mateix, que no transfereix competències als Consells Insulars, ni als Ajuntaments, sinó tot el contrari. En aquest sentit, IBASAN centralitzarà impostos que correspondrien als ajuntaments i que ara seran per al Govern, el que suposa una passa enrera per a la distribució dels recursos que propicia el PSOE (25% ajuntaments, 25% comunitats autònomes i 50% estat). A més a més, destacà que amb l'impost sobre les aigües els mallorquins haurem de pagar les depuradores dels

menorquins, eivissencs i formenterencs.

A continuació s'encetà l'apartat de preguntes. La primera es referia a la transferència de competències del Govern Central al Balear. Aquí contestà dient que, dins el marc del pacte autonòmic, es vol augmentar i igualar el sostre competencial, transferint 33 noves competències a les autonomies. A les Balears es transferiran el 1992 les competències d'Educació d'Adults i les de 0 a 3 anys. Posteriorment, a mesura que es vagi implantant la LOGSE s'aniran ampliant les competències educatives. Remarcà que el PSOE està a favor de l'Estat Federal que s'assolirà quan acabi el procés de transferències.

Respecte a la pressumpta expoliació que practica Espanya envers les Illes Balears, el cap socialista es limità a dir que això no estava clar, que per afirmar-ho s'havia de fer un estudi en profunditat del balanç, cosa que no s'ha fet mai, raó perquè els 80.000 milions de dèficit de què parla el Conseller Forcades no són més que pures especulacions.

Finalment, a una pregunta sobre la postura del PSOE respecte a la crisi lletera-ramadera que afecta la nostra illa, Francesc Obrador després de dir que la solució del sector lleter no passa per repartir doblers als pagesos, sinó per estudiar i revisar noves sortides, cedí la paraula al senador Antoni Garcias, expert en temes agrícoles.

Segons el PSOE, el pagament del deute als pagesos és una mostra del clientelisme polític del PP-UM, que va prometre això per tal d'obtenir més vots i ara ha hagut de quedar bé amb els seus electors, però això no suposa en cap moment la solució dels problemes del sector. Amb els doblers

invertits pel Govern Balear per refluor AGAMA i pagar els deutes dels pagesos quasi hauria bastat per fer funcionar tots els pagesos, amb la qual cosa s'haurien acabat els seus problemes.

Antoni Garcias destacà que els problemes no són de les explotacions ramaderes ja que aquestes són molt superiors a la mitjana de la resta de l'Estat, sinó de la comercialització: va comentar que la central lletera AGAMA va arribar a demanar un préstec per repartir beneficis!

La solució del sector, segons Antoni Garcias, passa per assegurar al voltant d'una taula de negociació els productors, els comercialitzadors i el Govern per fer un pla de refluorament del sector, pla que ja exigia el PSOE abans de l'inici d'aquesta crisi que ja es veia venir. Però malauradament el PP-UM no ha volgut mai negociar amb ningú.

El Govern Balear no ha sabut aprofitar les subvencions que arribaven de la CEE, que també haurien pal·liat molt els problemes.

Segons Antoni Garcias, en l'actuació del Govern Balear han primat els interessos polítics sobre els econòmics, ja que, en lloc d'aclarir tot el que ha passat dins AGAMA, s'han fet tots els possibles per tapar les pressumptes irregularitats de dirigents d'AGAMA pertanyents al PP (com el batle de Santanyí) o molt acostats a ell i que són els veritables responsables de l'esfondrament d'AGAMA.

Si no s'aconsegueix una bona comercialització de la llet, la reforma de la PAC (política agrària comuna de la CEE) no ens servirà per a res.

Per altra banda, la manera d'actuar del Govern ha estat totalment discriminatòria respecte a d'altres sectors que han anat malament (com el del calçat, per exemple), cosa que provoca un greuge comparatiu. Així ens trobam amb la situació que l'únic que es fa es pagar amb doblers públics els deutes generats per uns determinats empresaris.

L'acte finalitzà amb una copa de cava a la mà i un molts d'anys per a tothom. ■

El Conseller d'Agricultura amb la Premsa Forana

Dia 31 de gener, divendres, prop d'un centenar d'informadors pertanyents als mitjans de comunicació de la part forana es reuniren a Inca amb el Conseller d'Agricultura i Pesca, Sr. Pere J. Morey.

L'objecte de la reunió era donar a conèixer els darrers projectes de la Conselleria orientats a vitalitzar el món rural de les Illes i sobretot presentar el Pla 5B (Pla de desenvolupament de les zones rurals a les Balears 1991-1993), un programa de la Comunitat Econòmica Europea enfocat al desplegament d'unes determinades zones de l'arxipèlag amb poca incidència turística. Aquesta acció s'ha previst preferentment per a aquelles zones on es dona l'anomenada agricultura de muntanya, amb l'objectiu per una banda d'incrementar les rendes de l'activitat agrària, millorant les estructures de producció diversificant

i augmentant la qualitat per a propiciar l'accés a un mercat exigent i millorant el procés de comercialització. Per un altre cantó, amb la intenció de promoure noves activitats que generin una renda complementària (turisme rural, agroturisme, fabricació de productes artesanals). També contempla aquest programa la millora de les condicions d'accés i dotació de serveis als municipis rurals, i per últim una formació professional dirigida a la modernització de les explotacions agràries o a permetre la diversificació de l'activitat.

Les poblacions de Mallorca incloses en el programa són: Alaró, Andratx, Banyalbufar, Bunyola, Calvià, Campanet, Deià, Escorca, Esporles, Estellencs, Fornalutx, Lloseta, Mancor de la Vall, Pollença, Puigpunyent, Santa Maria del Camí, Selva, Sóller i Valldemossa, a més de set localitats de Menorca i sis d'Eivissa. ■

La CEE prepara un pla per revitalitzar la comarca del Pla

A la cimera de responsables de la política agrària de les illes que pertanyen a la Comunitat Econòmica Europea, celebrada a Palma els dies 15 i 16 de febrer, es donà el vist i plau a un programa pilot per a revitalitzar la comarca del Pla de Mallorca. Aquesta iniciativa parteix de la Conselleria d'Agricultura i Pesca i el programa ha estat dissenyat pel doctor en geografia i especialista en geografia agrària, Pere A. Salvà, de la Universitat de les Illes Balears. Ara, aquest programa haurà de ser ratificat per la Comissió d'Agricultura de la Comunitat Europea.

L'esmentat programa se centra en el Pla ja que entén que és aquesta una zona deprimida, que a més no compta amb cap programa d'ajudes de la CEE.

El pla dissenyat per Salvà proposa potenciar la producció dels productes agrícoles de la zona, com són l'ametler, la tàpera, l'albercoc, així com la cria de porcs. Per a aquests productes se cercarien sortides comercials com poden ser gelats, pastisseria, vinagre, productes agroalimentaris i la fabricació de sobrassada. Aquestes mesures es completen amb la incorporació de l'agroturisme a la comarca. ■

Ses matances, sa festa més bullosa de s'any

Pareix que quan s'acosta Sant Martí, sentim oloreta de pèl socorrat, gatova espinosa, gronyit de porcs degollats i aquella tonada matancera de *"Matancera, matancer; matancera, matançot..."* ¡Cul d'indiot! Idò a les retxes que segueixen vos oferim un relat de què eren i com se feien ses matances a cas nostres padrins.

Encara que ses matances no són tan massives i abundants com fa mig segle, no s'ha perdut de tot es costum i de Tots Sants a Sant Antoni més de quatre fan aquesta festa popular. Record que ses matances eren sa festa més bullosa de tot l'any. Mu mare sempre deia que ses matances tenien vuitada. Ets al.lots, es dissabte de matances, dormien amb un ull badat i una cama destapada. Record que vuit dies abans, ja anàvem a sa marina a tallar ses gatoves per socorrar es porc, un dia de fer estelles i llenya per cremar als fogons. Llenya d'ullastre

per fer es bunyols i ses orellanes, de pi per fer s'arròs i sa caçola de pilotes. Una setmana abans ja se paraven ses lloses (llavors no era privat) i es vespres se caçaven sordais i tords amb llum, paleta i picarol.

Dos dies abans, tots es veïnats a caçar llebres, perdiús, conills i cegues... I sa madona que tenia tres o quatre pollastres amb cova de gall grassos com tudons. Es dissabte de ses matances, era costum apartar es porc matancer, posar-lo en capella dins una altra soll, ben eixut i sense donar-li sopar perquè pesàs manco i es

budells fossin més bons de fer nets. Era costum que quan tothom era a dormir, es veïnats feien sa seva: o bé amollaven es porc, o bé l'embrutaven de merda de ca, o bé li untaven potons, orelles i cova de grassa, oli o saïm perquè patinàs a s'hora de posar-lo dalt de sa banqueta. Tot era bulla, tot era festa, però amb bona intenció.

A trenc d'alba, l'amo i sa madona ja estaven a l'aire, foc a rompre a sa foganya per encalentic es primers matancers, una botella de mesclat matancer que feia fer singlot, un plat de figues seques que pareixien bombons... Tabac, suc, foc i figues seques i, quan

missions que llavors no se pagaven. Força, tranc i enginy feien que sa banqueta quedàs plena de porc i es matador, que abans se senyava i llavors aficava sa ganiveta en es mig de ses dues mamelles de davall es coll. Sa sang envestia amb força i sa madona que parava es ribell, en brec que en caigués gens a terra. Una per a no embrutar sa clastra i s'altra perquè sa sang llavors s'aprofitava tota. Pri-mer per fer es frit de sang amb grell, patates, pebres i molts d'alls, s'altra per posar a camaiots i botifarrons.

Es porc és mort, és hora de pesar-lo. Es qui el pesaven de viu deien que no era bo, perquè s'animal es posava nirviós, no donava sa sang i sa sobressada no sortia saborosa. Per això, se pesava de mort i se li afegia mitja garrova per sa sang.

Es porc pesat i gatoves enceses, bolins de teula, ganivetes velles, pedres tosques, maresos i fregar fort fins que quedava blanc que feia mengera. I orelles ben netes per quedar a punt de desxuiar.

DESXUIAR ES PORC

Deixarem es porc mort i net a damunt sa banqueta. Es matancers arromangats li lleven ses serres amb unes ganivetes de tall especial, i uns altres sense mirar prim li tallen es quatre peus un pam amunt des potons. Ve una feina d'enginy i art: marcar ets camaiots i manegots, i tallar-los. Han d'esser ben rodons i no han de fer sabata. Es desxuiadors els esperen per llevar-los-hi lo blanc i ses cosidores, agulla enfilada per cosir-los i deixar a punt d'omplir.

Posen es porc de panxa i es matador fa es tall llarg i fons de dalt a

donar gust a la casa i perquè sa madona o sa filla major tregui -i vaja si la treu!- una bona botella de mesclat, una palangana de galletes i es plat de figues seques.

Felicitacions i que molts d'anys: "que vos surti bo i encertat", "que Déu vos don la manya", "salut per disfrutar-lo" i altres coses, fins i tot amb cançons o gloses a vegades amb segona intenció, però mai amb malícia. Ets al.lots són es que fan més festa, i no és per sa botella ni per sa xuia ni per ses felicitacions. Lo que tots esperaven és que tallassin sa coa des porc amb una bona ramatxera de serres i, amb una agulla de ganxet a s'altra banda, penjar-la dissimuladament a sa madona, a l'amo i a tots es matancers.

Comencen a arribar es familiars i amics que viuen més enfora, enredats de fred, goteta al nas i barres tremolant dins es carretó. L'amo els surt a camí amb so fanal encès per demostrar-los que han fet tard. Desfermen sa bístia i l'agombolen a menjadores provisionals dins païsses, estables, bovals, i fins i tot a sestadors, on les donen palla i fins s'horabaixa Pastora.

Mestrestant, es dos corters de xuia de s'esquena ja estan damunt sa taula; sa part de davant va a sa sobrassada perquè sia més greixosa, i sa de darrera, pelada a tall de cuir, s'empra per fer es saïm. Cal dir, i molts no ho saben, que sa part que va a sa sobrassada no s'ha de pelar massa perquè ses arrels de ses serres han de quedar en es cuir i mai a sa molsa, perquè lleva gust a sa sobrassada i, fins i tot, hi ha algú que ha dit que la fa tornar dolenta.

Es cuixots estan damunt ses taules, es llocs ja els ha arraconats sa madona, es llimos, es ronyos i sa tallada des coll van directe a sa cuina. S'espina damunt una taula amb es cap sanguinós penjant, ses costelles a una estaca i es genyils a una altra. Ses budelleres enlestides, endavantades amb un cany ben net tapat de fulles de col per rebre sa butza des porc i fer-la neta per llavors, emprar es budells per fer ets embotits de rigor.

Sa madona que fa una estona que

demana si ja han tret es fetge amb un plat enveritzat de vermell, ja té dins sa cuina es llom trocejat i sa xuia ben frita amb pebres vermells i patates, molts d'alls que amb fetge serà es famós *frit de matances*. Dins una greixonera de test ben afavorida tapada amb una cobertora, està a punt es frit de sang. A damunt es fogó una greixonera de bru de sopes amb una oloreta com sols fan ses sopes de matances camperoles. Sa taula posada de dalt a baix de sa casa, plats d'olives trencades i pansides, fonoll marí i pebres covents envinagrats amb quatre tàperes, rave pelat que fa menagera, i tan prest com quedarà desxuiat es porc i ses budelleres encara no trauran sa merda des budells, tots se rentaran, se posaran en taula i sentireu més renou de culleres que xerradissa contant *xistes* o judicant es pes des porc.

Primer, ses sopes. Encara que record que per sa dècada de 1930 va durar unes temporades que en lloc de sopes feien cuinat de mongetes pasta reals que eren molt bones. Llavors, frit de matances i frit de sang, vi a voler, un poc de fruita i cap a tocar porquim, però això sí, amb més pardaleria a causa de dur sa panxa plena.■

Sebastià Nicolau

Matancera
culera, culot.

Mal menjasses arròs groc amb carn de somera.

-Emperò menjam taiades i voltros faves cordades.

Matanceres, l'any que ve quedau totes convidades.
Si feis moltes sobrassades, ben plenes i ben pitjades, trob que quedareu molt bé.

En veure paia cremada, senyal que han mort es porquet. En s'hivern, quan farà fred, menjarem xuia torrada i en s'estiu, en fer calor, menjarem sa sobrassada.

Mon pare i es matador varen cremar quatre faies, m'esclatava de riaies com veia secorrar-lo.

Es porquet fortment grunyia quan colava sa sanqueta, per mor de sa guinaveta, o per mor d'es qui el punyia.

Quan fan matances d'un porc, tenen molta d'alegria: ja és diferent d'algun dia si tenen son pare mort.

Alaró, un poble a l'ombra del castell

A la primera part d'aquest article, publicada al darrer número d'Es Pi Gros, a més de fer una petita descripció del terme municipal d'Alaró i parlar de l'origen del topònim, exposarem la història d'aquest indret de Mallorca centrants, sobretot, en la del Puig i del Castell que allà dalt s'hi edificà. Avui dedicarem les ratlles que segueixen a la història del nucli urbà que, gràcies a les característiques defensives del puig, es formà al seu coster.

Al marge de les característiques històriques del castell, la vila va anar adquirint la seva pròpia estructura social. Així, s'organitzà l'aspecte religiós amb la construcció d'una església més gran que la que existia a Los d'Amunt, primitiu nucli urbà de la població; el defensiu que, a més del castell, comptava amb les Cavalleries del Reguer, Bànyols, Yarpa i Aumadraba.

En l'aspecte institucional varen anar perfilant-se les legislacions per les quals s'havia de regir la població i es crearen els càrrecs que havien de vetllar pel seu compliment: l'any 1397 el Virrei Anglesola nomenà Pere d'Aucadena Conseller de la Part Foraa com a representant d'Alaró davant el Gran i General Consell. Les diverses pestes que patí l'illa de Mallorca tingueren especial incidència a Alaró el 1493, *Pesta d'En Boga*, i el 1652, any en què moriren al poble dues-centes deu persones, costant-li a la Universitat 6.690 lliures, 19 sous i 1 diner; fou la vila més afectada. Conseqüència de l'erradicació d'aquesta pesta fou la proclamació de Sant Roc com a patró de la vila l'any 1771.

LA INDÚSTRIA

Les indústries que s'anaren assentant a Alaró entre els segles XIII i XVIII i que obtingueren una notable resonància en el mercat exterior foren la gerreria, els teixits (especialment

important a partir del segle XVI amb la producció de seda), curtits, etc. També tingueren els seus representants destacats a Alaró els gremis de moliners i paraires.

La producció d'oli és especialment important en el segle XVIII amb setanta bigues de tafona en actiu. Les indústries saboneres comencen a Alaró a partir de finals del XVIII aconseguint el seu màxim nivell de producció en la primera meitat del XIX, arribant a exportar a Cuba i Puerto Rico. D'aquesta època daten les primeres fàbriques de calçat que a Alaró tenen ja des dels seus inicis una especial relevància. Concretament, l'any 1875 se'l considera com un dels principals punts productors de calçat del país, exportant a les colònies espanyoles.

"ESTUFATS"

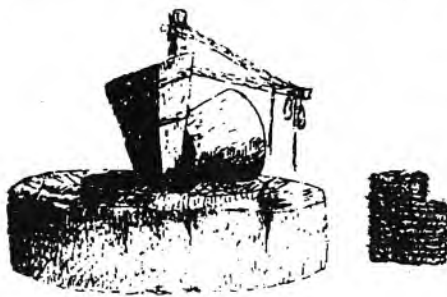
És sabut que els alaroners han tengut sempre una especial cura en el vestir, el que els ha valgut el qualificatiu popular d'*estufats*. Ja Juan Cortada en el seu "*Viaje a la Isla de*

Mallorca" (1845) s'interessà per aquesta qüestió: "*Llama la atención el lujo de los alaronenses; el de las mujeres consiste principalmente en las cadenas de oro, cruces de Malta, cruces latinas, botones de jubón; el de los hombres en las telas de que se compone su traje, el cual puede concretarse así: zapatos de seda color perlá, medias de seda color carne, calzón anchísimo de gro color café, en vez de faja un pañuelo de seda arrollado a manera de madeja, camisa de lienzo fino con chorreras, chaleco de raso negro; chaqueta de tafetán negro, corbatín de seda de mil colores, pañuelo de seda en la cabeza y encima sombrero negro de alas muy anchas*". Cal aclarir que la descripció és del vestit de festa, ja que Cortada anà a Alaró el dia de Sant Roc, podent també veure ballar els Cossiers que els deixaren impressionat.

Dos esdeveniments principals sobresurten dels succeïts en el transcurs del present segle: la instal·lació de l'electricitat, gràcies a la iniciativa dels germans Perelló, essent el primer poble de l'illa que disposà d'ella el 1901 i, com a conseqüència, essent també el pioner en aquelles derivacions que puguin pensar-se d'aquella millora (cinematògraf, maquinària, etc.). Un altre fet igualment important per a la història fou la segregació de Consell que havia estat el seu sufragani fins a l'any 1925.

És precisament l'amor que sent l'alaroner per constituir-se en avançada del progrés el tret més destacat del seu caràcter batallador i constant. Desgraciadament no sempre s'entén i es comprèn aquest esperit innovador que, més tard o més d'hora, ha acabat essent imitat. ■

Antònia Ordinas

POLVOS MÀGICS

Sembla mentida...

que d'un temps ençà la gent estigui tan contenta de l'atenció sanitària.

que així mateix no tothom és del mateix parer.

que, segons diuen, un representant que venia per arreglar l'Impost de circulació d'un vehicle hagué d'esperar més d'una hora davant l'Ajuntament perquè el personal era a berenar.

que, segons diuen, cansat d'esperar hagué d'anar personalment al cafè a cercar-los.

que enguany les beneïdes de Sant Antoni estigueren molt animades.

que molta gent troba que un poc massa i tot.

que si mos fiam del que diuen els diaris, Llorito pareix un poble de Sicília en lloc de Mallorca.

que només ens falten Al Capone o Bonnie & Clyde.

que per les pel·lícules que es fan a Lloret, n'hi hagi tants que vulguin esser els protagonistes.

que els que volen ser protagonistes és perquè persegueixen qualche *óscar*.

que com aquell qui diu ja som a Pasqua.

que qui dies passa, anys empeny.

que n'hi ha que s'aixequen ben prest per estar més estona sense fer res.

...idò és ben ver.

CITES FAMOSES

La més brillant victòria no és més que el resplendor d'un incendi (Proverbi xinès).

L'únic perill real que existeix és l'home mateix (C.G. Jung).

Quina és la tasca més difícil del món? Pensar (Emerson).

És precís comparar l'avar amb el porc; tots dos no són útils sinó després de morts (Vero Dussat).

Les dones, allà on hi són, sobren; i allà on no hi són falten (Proverbi portuguès).

Si els qui parlen malament de mi sapiguessin exactament el que jo pens d'ells, encara en parlarien pitjor (Sacha Guitry).

Mai no somii quan dorm, sinó quan estic despert (Joan Miró).

La pobresa fa lladres i l'amor poetes (Proverbi xinès).

Sense prohibicions no hi ha erotisme (G. Bataille).

L'adulteri és l'aplicació de la democràcia a l'amor (H.L. Mencken).

L'agricultura no és, en veritat, un negoci; és una ocupació (Woodward).

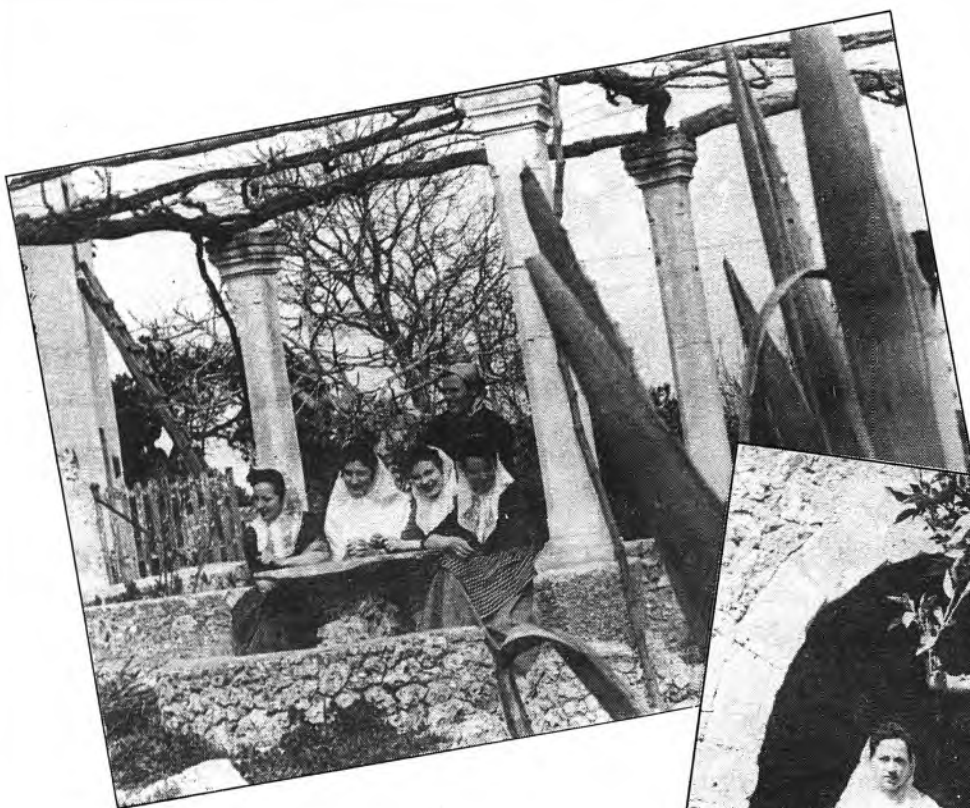
És increïble la força que l'ànima pot infondre al cos (Humboldt).

L'ambició és l'única potència que pot lluitar contra l'amor (Cibber).

L'amor és la més noble flaqueza de l'esperit (Dryden).

L'esperit es desenvolupa i declina amb el cos (Lucreci).

Selecció d'Andreu Salom

Corrien els primers anys seixanta i Mallorca encara no havia rebut les massives onades de mils de turistes famolencs de sol i *marxa*. El turisme tal com avui el coneixem encara començava i, a l'estranger, es venia la imatge d'una Mallorca rural i idíl·lica, amb uns paisatges bells i verjos, uns habitants acollidors... Era la Mallorca real d'aquell temps, ben diferent per tants de motius a l'actual.

Per aquella època, visità el nostre poble un fotògraf francès que es dedicava a retratar indrets de la nostra illa que després publicava a revistes franceses. És segur que aquelles imatges servien per promocionar aquella Mallorca per molts enyorada i segurament irrecuperable.

Desgraciadament desconeixem tant el nom del fotògraf, com el nom de la revista on publicava les seves fotografies, però sí que n'hem pogut aconseguir dues. A la primera, agafada a Son Joan Jaume, podem veure, d'esquerra a dreta, a N'Antònia Rea, una al·lota francesa acompanyant del fotògraf, Na Maria Borrassa, Na Fernanda Maimó i En Biel Bosseta. A la segona, presa a Es Tarongers, apareixen N'Antònia Rea (amb una gerra) i Na Fernanda Maimó.

Fotografies cedides per Na Fernanda Maimó.

**NO ET
MOSSEGUIS
LA
LLENGUA
PARLA
CATALÀ**